

AMBLA VALLALEHT

Nr 1 (147)

JAANUAR 2006

Ambla vallavalitsuse töötajad: Alari Kirt, Merike Koov, Andrus Mikson, Urve Reinmets, Ulve Vellama, Marju Prunn, Aita Lepamets, Marje Arraste, Ants Saariste, Tiia Rohula, Tea Loodis, pildilt puuduvad Milvi Kirsi, Katre Mägi

TÄNA LEHES:

Lk 3 Liikumisharrastusest ja toitumisest 2 osa

Lk 4 Detsembrikuu volikogu istungil

Lk 6 Aasta 2006 on Ambla valla uue arengukava koostamise aasta

Lk 7 Toetused alustavale ettevõtjale

Lk 8 Toetused tegutsevale ettevõtjale

Lk 8 Ambla valla Teenetemärgist

Möödunud aasta oli Ambla vallale edukas aasta, raha laekus omavalitsuse eelarvesse piisavalt hästi, mis andis julgust investeerida ja võtta investeeringute katteks laenu. Alustatud sai Aravete lasteaia välispiirete remondiga, hetkeks on juba ära vahetatud kõik ukSED ja aknad, sel aastal soojustatakse veel fassaadid. Vald sai 13 omavalitsuse ühisprojektis osaledes palju tänavaid valgeks, Aravetel avati noortekeskus, ei saa mainimata jätta ka Aravete suusaradu, sh 2 km valgustatud radu.

Tahan anda ka ülevaate sellest, mis siis värskest tööle asunud vallavalitsus korda saatnud on. Vallavalitsuse istungid on toimunud iga nädal, enamik otsuseid on rutiinne igapäevatöö, kuid on ka teistsuguseid teemasid.

Paljudele vallakodanikele tuli kindlasti üllatusena detsembrikuu vallalehe ilmumine nende postkastidesse. See ei olnud ühekordne aktsioon ja jõuluringitus, vaid see jääbki nii, et vallaleht, kust inimesed peaksid saama esmase teave sellest, mis nende koduvallas toimub, ilmub tasuta kõikidesse valla postkastidesse.

Vallamajast veel: alates 2006. aastast on kõikide allasutuste raamatupidamine toodud vallamajja, see tähendab kahe raamatupidaja ületulekut allasutustest vallamajja, mis omakorda annab paremini korraldada kogu finantskorral-

dust vallas.

Palju tööd on vallavalitsuses tehtud valla 2006. aasta eelarvega ja detsembris toimunud vallavolikogu istungile sai esitatud sel hetkel tasakaalus eelarve. Käesolevaks hetkeks on aga selgunud riigipoolsed eraldised ja see tähendab, et me peame palju ümber tege- ma, kuna esialgselt prognoositud numbrid on teistsugused ja pean tunnistama, et kahjuks on tegelikud numbrid väiksemad (koolilõuna põhikooli osas, õpetajate palgarahad).

Alates 1. jaanuarist on lahkunud töölt Ambla Kultuurikeskuse direktor, seoses sellega ker- kis üles küsimus kultuurielu korralduse muutmise vajadusest Ambla vallas.

Jaanuarist hakkab ka Ambla alevikus kul- tuurimaja ees kaks korda kuus seisma Han- sapanga pangabuss.

Mis lähitulevikus veel teoksil? Kindlasti kõige tähtsam meie jaoks on 2006. aasta eelarve vastuvõtmine, valla juhtimise korraldamine nii, et see sujuvalt tööle hakkaks, Käravete tehnoküla edasiarendus.

Toimekat uut aastat soovides,

Alari Kirt

Ambla vallavanem

IN MEMORIAM

UDO TOMANN

27.01.1944 – 29.12.2005

Aasta viimased päevad tõid meile ränga sõnumi. Lahkus Valhallasse meie kolleeg, töökaaslane ja sõber Udo Tomann.

Me teadsime see võib juhtuda kuid uskusime, lootsime, et seekord juhtub ime. Nii väga armastasid Sa elu, lootust ja loomist.

Sa armastasid seda mida olid loonud aastakümnetega kodukohas ja selle ümber, seda keskkonda ja ellusuhtumist. Mitte kunagi lihtsalt puhkamist vaid puhkust tööriist käes.

Ambla vald on saanud Sinu nägu. Sa olid viimane külanõukogu esimees ja esimene vallavanem. Sina olid see, kes käis Kadriorus meile taasiseisvuse tunnistust toomas. Ammu enne seda kui sai iseseisvaks Eesti riik ja ühena esimestest omavalitsustest Eestis.

Vald on ikka arengus ja muutumises. Viimased

aastad oled Sa sellega tegelenud iga päev. Sa ütlesid ikka: “ Mul pole kunagi nii palju olnud raha ehitamiseks kui nüüd”.

Miljonid kroonid ladusid sa betooni ja kivisse Kardikeskuses, Aravete staadionil, Aravete keskkoolis ja paljudel teistel objektidel. Sa ei peatunud ka siis kui selgus karm tõde. “ Aga mis ma istun, mida ma ootan” ütlesid Sa ja läksid tööriistakast käes. Kuni oli veel aega, kuni oli veel jõudu.

Kõik lõppes 29. detsembril. Kestma jääb mäletus ja loodu.

Ja ehkki Sinu maine tee sai käidud, siis tundes Sind, me teame – Sa korraldada asju teispoolduses, et meil oleks kuhu tulla.....

Kolleegid

Eesti Rahva Muuseum kutsub võistlema

Eesti Rahva Muuseumi korrespondentide võrk tähistab algaval aastal oma 75. aastapäeva. Aastakümnete jooksul on muuseumi käsikirjalisse arhiivi laekunud kirjasaatjate abiga arvukalt kaastöid nii etnograafilistel, kultuuriloolistel kui igapäevaelu kajastavatel teemadel. Kirjasaatjate töö seisneb muuseumi poolt koostatud küsimuslehtedele vastamises, ent 48 aasta eest seadsime traditsiooniks korraldada iga-aastasi teatmaterjali kogumise võistlusi, mil keskendume ühele-kahele muuseumi uurimistemale. Algava võistluse peateemadeks on „Inimene ja võim. Kokkupuuted võimuesindajate ja ametiasutustega” ning „Lemmikloom”, oodatud on ka vabateemalised kaastööd.

Teemaga „Inimene ja võim. Kokkupuuted võimuesindajate ja ametiasutustega” soovime saada konkreetseid kirjeldusi kõikvõimalikest kokkupuudetest ametiisikutega ja asjaajamistest asutustes nii oma igapäevases elus kui ka muu argielu korraldamisel. Seekord keskendume põhiliselt nõukogude perioodile ja sellele eelnenud Eesti Vabariigi ajale. Oma vaatenurgast võib kirjutada tavainimene, võimuesindaja või ametiisik. Teemat aitab lahti kirjutada küsimuskava, mida

on võimalik saada muuseumi koduleheküljelt <http://www.erm.ee> lingi *Koostöö alalingi Küsimuslehed* alt, samas võib küsimuslehte nõutada ka muuseumist posti teel. Vastuste väärtust tõstavad fotod ja dokumendid.

Teema „Lemmikloom” annab osalejale palju võimalusi. Kirjutada võib oma lemmiku(te)st või tuttavate omadest. Vastuste abil soovime uurida, miks inimene lemmiklooma vajab ja kuidas kulgeb looma ja tema peremehe igapäevane elu. Kirjutada võib nii vabas vormis kui toetudes küsimuskavale, mille leiab samuti koduleheküljelt. Ei teeks paha, kui Te oma sõpra tutvustaksite fotode näol.

Kellel on välja kujunenud oma meelisteema (nt. kodukoha või -talude ajaloo ja eluolu uurimine, Venemaa eestlaste elu ja represseerimiste kajastamine, nõukogude-aegse elu käsitlemine, käsitöetehnikate ja tööprotsesside tutvustamine vm), siis need kirjutised osalevad vabateemaliste tööde rühmas. Nendelgi teemadel kirjutamine on lihtsam abistava küsimustiku abil, suunavaid küsimusi saab kas meie koduleheküljel leiduvatest küsimuslehtedest või muuseumist.

Võistlustööde esitamise tähtaeg on **1. august 2006.a.** aadressil: Eesti Rahva Muuseum, Veski 32, 51014 Tartu või tiina@erm.ee. Samast saab ka abistavaid küsimuskavasid ja täpsemaid juhiseid.

Lubatud on töid esitada nii A4 formaadis paberile vormistatult (masinkirjas, käsitsikirjutatult) kui digitaalselt. Kellel on arvuti kasutamise võimalus, siis nendelt eelistaksime saada kirjutatud CD-l või e-kirjaga.

Töid võib esitada anonüümselt, ent sel puhul sooviksime kinnises ümbrikus Teie kontaktandmeid, mis ei kuulu avaldamisele.

Laekunud tööd vaatab läbi hindamistoimkond, kes teeb kokkuvõtteid iga teema kohta eraldi. Pa-

remaid töid auhinnatakse rahaliste preemiate ning muuseumi väljaannetega. Kokkuvõtete tegemine ja auhindade kätteandmine toimub XIV kirjasaatjate päeval 29. septembril 2006.

Saadud materjal ei kuulu tagastamisele, on mõeldud kasutamiseks teaduslikul otstarbel ja säilitatakse Eesti Rahva Muuseumi arhiivis.

Head pealehakkamist ja edu meie argielu tööde ja toimetuste ning pidupäeva tavade jäädvustamisel!

Tiina Tael,

ERMi korrespondentide võrgu juhendaja

Tel. 7350420

Liikumisharrastustest ja toitumisest 2. osa

Enne kui alustate liikumisharrastusi, peaks laskma oma arstil kontrollida tervislikku seisundit, eriti aga siis, kui vanust üle 40 eluaasta ja pole varem kas üldse mingi liikumisharrastusega tegelenud või on olnud aastatepikkune vahe sees. Üks lihtne **enesetest** oleks järgmine: kas trepist käimine näiteks teisele korrusele või prügipange väljaviimine tekitab vaevusi (enamasti hingeldus, pisted rinnus, õhupuudus, tasakaaluhäired)? Kui ei teki midagi, ei tohiks olla vastunäidustusi alustamiseks. Tavalist arst kontrollib vererõhku, pulssi, rütmihäirete olemasolu, kopsude seisundit, teeb EKG, kui seda pole ammu tehtud, vajadusel ka mõned vereanalüüsid. Mõnikord võib osutada vajalikuks ka koormusEKG tegemine. Samuti teab oma arst kõige paremini kliendi varasemaid haigestumisi ja teab hoiatada võimalike ohtude eest. Kunagi ei tohiks ükskõik millise haiguse ägedas faasis ja umbes 7-10 päeva peale külmetushaigusi tõsist trenni teha ega ka võistelda, kuna haigustekitajad võivad olla veel organismis (näiteks südamelihases) peidus ja tüsistuste (südamelihasepõletik) tekke oht on suur. Sama kehtib ka antibiootikumide tarvitamise ajal. Tõsistel sportlastel on lubatud nn. taastavas perioodis hästi madalal pulsisagedusel kerge koormus, et sportlik vorm päris ära ei kaoks. Samadel põhimõtetel antakse ka kooliõpilastele kehalisest kasvatuses vabastuse tõendid, viimastel aastatel täielikult ei vabastata enam, kui laps suudab näiteks peale grippi juba koolis käia, siis kehalise kasvatuses tunni ajal peaks ta jalutama 1-2 nädalat peale haigust värskes õhus ja jõudu koguma.

Ja veel: enne alustamist otsustage, kas hakkate üksi või grupiga harjutama (mõnele sobib hästi individuaalne tegutsemine, üldiselt aga arvatakse, et grupis olemine distsiplineerib ja stimuleerib rohkem). Vaadake üle oma garderoob, et

oleks sobiv riietus, müts, jalatsid ja veepudeli ning väikese šokolaadi taskusse soovitaks ka kaasa võtta, kui lähete kodunt või autost kaugele. Ka mobiiltelefoni ei tasuks koju unustada.

Noores eas on organismi arendamise ja tugevdamise seisukohalt soovitatav tegelda hästi mitmekülgse, väga erinevate spordialadega: vastupidavusaladega (jooks, suusatamine), mängida pallimänge, kindlasti ka võimelda, harjutada jõumasinatel jne.

Kesk ja vanemas eas soovitatakse tegelda rohkem vastupidavusaladega, et trennida südant ja vereringet ning põletada rasvu.

Kui olete alustamas liikumist ja olete ka veidi ülekaaluline, siis peaksid teile sobima alustuseks kõndimine, kepikõnd, ujumine, rattasõit, golf ja suusatamine. Kui kehakaalu on üle 10 % normist rohkem, tekivad kergesti labajala, hüppeliigese, põlveliigese ja seljapiirkonna ülekoormused, mistõttu näiteks jooksmisega ei tohiks tegeleda. Kui kaal langeb normi lähedale, siis jookske. Ekslikult arvatakse, et mäest ülesse peab südame pärast ettevaatlikult minema (käima, jooksma), mäest alla aga võib täiest jõust joosta. Tegelikult on vastupidi, kuna mäest alla joostes mõjub jalgadele mehhaanikaseaduste järgi kahe kuni kolmekordne keharaskus, mistõttu mäest alla võiks liikuda väikeste sammudega, nn. tippides või rahulikult käies, mitte pikkade sammudega joostes. Kes otsustab siiski jooksu kasuks, soovitan jalavaevuste vältimiseks osta spetsiaalsed jooksutossud ja minna mitte asfaldile, vaid loodusesse, Kangrumäe radadele näiteks, kus metsa all on pehme pinnas ja kohati lausa saepuru kiht all, alustada tasasel maal, hiljem tõuse ja langusi võtta.

Küllaltki populaarsed on meie vallas ka kevadetiisugiseti Leo Matikaineni poolt korraldatavad

seeriajooksud, kus joostakse samuti pehmel pinnasel. Muidugi võib ka asfaldil joosta, kuid siis peab lisaks enda jooksutehnikale ja enesetundele jälgima veel liiklust. Asfaldil joostes on eriti tähtsal kohal kvaliteetsed jooksujalatsid ja peab meeles pidama, et ei tohiks kogu aeg ühel ja samal teepoolel joosta, kuna teekate pole mitte sile, vaid kumer ja nii võivad tekkida ühepoolset vaagnapiirkonna ja selja ülekoormusnähud. Enne jooksu võiks mõned minutid kõndida, siis mõned minutid kiirkõndi teha ja alles siis jooksu alustada, alguses madalas tempos, et organism jõuaks kohaneda.

Kepikõnd on ka meie vallas hakanud populaarsust võitma. See spordiala sobib hästi algajatele, taasalustajatele ja ka vanematele inimestele. Kepikõnd on efektiivsem tavalisest kõnnist seetõttu, et koormatakse peaaegu 90 % inimkeha lihaskonnast ja ka energiakulu on tavakõnnist vähemalt kolmandiku võrra suurem. Kepikõnd parandab vastupidavust, jõudu, koordineerimist ja liikuvust, ei arenda eriti aga kiirust. Alustada võiks jällegi tasasel maastikul, hiljem proovida mägesid, lisada hüppeid jne.

Jõulud Aravete Lasteaias

Paar päeva enne jõululaupäeva astus Aravete Lasteaia uksest sisse jõuluvana, pikk ja punase kuuega. Olime kõik üllatunud, sest meie teada ei pidanud jõulumees meid külastama. Kaasas oli tal "Piilupäkapikk". Tema sooviks oli see üle anda meie lastele. Kuna lapsed tegid parajasti väikest lõunauinakut, siis kingitus paigutati just akna alla. Suur oli laste rõõm ärgates ja veelgi suurem päkapiku juures mängides. Lõpuks saime teada üllatusjõuluvana nime. Heategijaks ja rõõmu valmistajaks osutus puukujude valmistaja Endel Konsa, kellele kogu lasteaiapere on väga tänulik.

Ülle Ojamäe

Suusatamine on eriti hea harrastusala, kuna ta sobib praktiliselt kõigile (ka ülekaalulistele, ei koorma väga liigeseid, energiakulu on suurem kui jooksmisel, kuna peaaegu kõik keha lihased on töös). Puuduseks on see, et nõuab alustamiseks rahalisi vahendeid (suusad ja muu juurdekuuluv varustus ei ole odavad) ja suusatamisest naudingu saamiseks peavad olema ka hästi hooldatud suusarajad. Kasutage siis maksimaalselt ära meie lühikeses talves Aravete valgustatud suusarada ja Kangrumäe rajad, külastage naabervaldades Valgehobusemäe ja eelmisel talvel Jänedale rajatud radu. Kõrvemaa suusakeskuses on nädalavahetustel rahvast kui murdu, seal on 1 kuni 16 kilomeetri pikkused rajad. Kui aega ja võimalust on, soovitan külastada ka Lõuna-Eesti suusakeskusi Haanjas, Käärikul, Otepääl. NB! Treenimata ei tohi osa võtta maratoneist.

Järgneb järgmises vallalehes.

Enn Sults

Detsembrikuu volikogu istungil

Volikogu viimased istungid on olnud väga tõised. Päevakord on mahukas. See näitab, et volikogu komisjonid on agaralt tööle hakanud ning pakuvad istungile ridamisi eelnõusid.

Viimaselt volikogu istungilt tuli maaelukomisjoni ettepanekul initsiatiiv moodustada Ambla valla alaealiste komisjon. On ju teada, et pahatihti on probleeme noortega, kes ei täida koolikohustust, kellel on käitumisprobleeme ja kes rikuvad avalikku korda. Komisjon moodustatakse mitmete eluvaldkondade spetsialistidest ja see püüab olla

lastevanematele abiks nooruki käitumise parandamisel enne kui temaga hakkavad tegelema õiguskaitseorganid.

Viimasel volikogu istungil esitas vallavalitsus 2006. aasta eelarve projekti kogumahus ca 29,5 miljonit krooni. Kuigi kõik riigipoolsed vallale eraldatavad summad ei ole veel teada, võib öelda, et see on pea-aegu 2 miljoni krooni võrra suurem kui 2005. aastal. Lõvi osa kulutustest läheb nagu ikka haridusele. Seda on koguni 16 miljonit. Täpsemad summad selguvad aga lähiajal, kui

eelarveprojekti on üle vaadanud majandus- ja eelarvekomisjon ning volikogu kinnitanud.

Volikogu kinnitas ka vallavalitsuse uue struktuuri ning palgaastmestiku. Nüüd on võimalik valitsusel täie jõuga tööle asuda. Uuest aastast alustavad tööd arendusnõunik ja ehitusnõunik. Suureks muutuseks on keskse raamatupidamise juurutamine ning pearaamatupidaja vabastamine arveametniku tööst, et ta saaks pühenduda rohkem finantsjuhtimisele, eelarve koostamise-

ja täitmise protsessile.

Muutused peavad ennast õigustama vallavalitsuse kui terviku töö parandamise ja suutlikkuse tõusuga.

Vallavolikogu nimel soovin kõigile lugejatele head alanud aastat!

Jõudu ja tervist Teile!

Vello Teor, volikogu esimees

Päästjate töomailt

Alanud aastal on paras hetk tagasi vaadata möödunud aastasse. Aravete tugikomando jaoks oli lõppenud aasta väljakutsete poolest üks väiksemaid. Kokku tehti aasta jooksul 135 väljasõitu erinevatele sündmustele. See on võrreldav 2004 aastaga ja on märgatavalt vähem kui käesoleva sajandi esimestel aastatel. Eriti on langenud tulekahjude ja just raskete tulekahjude arv. Eelmisel aastal ei hukkunud Ambla vallas tulekahjude tagajärjel ühtegi inimest. See on iseenesest väga hea näitaja. Kuigi viimastel aastatel on nii päästeteenistus kui kohalik omavalitsus senisest aktiivsemalt pööranud tähelepanu õnnetuste ennetamisele ei julgeks arvata, et tulekahjude vähenemine on selle tulemus. Tulekahjude puhul on vähenemise üheks põhjuseks kindlasti inimeste elujärje paranemine ja aina rangemaks minevad nõuded elektriseadmetele. Rohkem on hakanud inimesed tähelepanu pöörama ka kütteseadele. See kõik teeb ühest küljest rõõmu, aga samas ei tohiks õnnetuste vähenemine uinutada meie tähelepanu. Halvim, mis selle juures võib tekkida on olukord kus kiputakse arvama, et ei juhtugi kunagi midagi. Õnnetus võib teinekord tekkida lausa uskumatust olukorrast, mida me ei oska kartagi. Päril mitmel korral oli suurem õnnetus väga lähedal.

Eelmisel aastal toimus Aravete komandos üks suurem muutus. Seoses Lehtse valla kadumise-ga kaardilt muutus meie väljasõidupiiirkond. Lehtse asemel aga sõidame esimese teate peale nüüd hoopis Harjumaale, Nelijärvele ja Aegviitu. Päästeteenistused ei teeninda inimesi mitte maakonna piiride vaid lähima printsiibi järgi, mis tähendab, et esimesena sõidab sündmuskohale lähim komando. Hoolimata sellest võib kohalejõudmise aeg kaugematesse kohtadesse olla siiski 25 minuti kanti. Seegi number võib minna reformi käigus suuremaks.

Hoopis rohkem muutusi on oodata käesoleval aastal kui algab päästeteenistuse reform. Esimene neist on juba toimunud. Käesolevast aastast ei tohi ilma eriloata süsteemis tööl olla töötajad kellel puudub keskharidus. Sel põhjusel lahkus

ka meilt üks töötaja.

Palju on räägitud viimasel ajal päästetöötajate palkadest. Praegu laialt räägitava 660.- kroonise palgatõusuga on näiliselt tegu küll suure summaga, aga kui see jagada kolme aasta peale, millal palgad viimati muutused siis on tegemist tühi summa võrreldes üldise elukalliduse tõusuga. Töötajate lahkumine päästekomandodest jätkub ja uusi häid töötajaid selle palgaga on pea võimatu leida. Millal on Aravete komandos oodata uut päästeautot ei ole ka veel päris selge. Oli lootus, et see saab olema käesoleval aastal, aga hetkel on need lootused ümber lükatud. Seega peame ikka veel läbi ajama on vana hea Zilliga.

Viimasel ajal on tekkinud kahtlus, et inimesed vahel pelgavad helistada numbril 112. Eriti siis kui on juhtunud avarii ja esmapilgul ei ole keegi kannatada saanud. Samas võib olla autol elektriseadme vigastusi ja süttimisoht on siiski olemas. Süttimisel põleb auto maha paari minutiga ja seda päästa oma vahenditega on peaaegu võimatu kui kohe kiiresti ei tegutse. Kui kahtlete kas helistada või mitte siis pigem tasub siiski abi kutsuda. Küll aga ei transpordi päästeteenistused teie autosid enam sündmuskohalt ära. Lõpetuseks tahaks soovida päästjate nimel teile tuleohutut aastat.

Priit Grünthal, Aravete komando pealik

TÄHELEPANU!

Seoses kauplusauto sõidugraafiku muutmisega on alates 12. detsembrist 2005. a peatused järgmistel kellaaegadel:

Kukevere	13.30
Maarja	14.00

Aasta 2006 on Ambla valla uue arengukava koostamise aasta

Ambla valla hetkel kehtiv arengukava on kinnitatud vallavolikogu poolt 2004. aasta augustis. Arengukava oli koostatud aastateks 2004–2006 ja seega kaotab kehtivuse käesoleva aasta lõpuks. Kuna arengukava koostamine ei ole ühekahe päeva, nädala ega ka mitte kuu töö, vaid pikemaajaline protsess, siis tuleb sellega alustada juba kohe aasta alguses.

Milleks üldse arengukava vaja on?

Viimastel aastatel ametlikku kõnepruuki ilmunud sõnad nagu „arengukava”, „visioon”, „missioon”, „prioriteet”, „strateegiline planeerimine” jms võivad lihtinimesele tunduda küll liigse epuutamisenä, aga ometi peitub nende taga ka iga-päeva elu mõjutav ja vajalik sisu.

Arengukava on piltlikult öeldes kokkulepe selle kohta, kuhu me tahame välja jõuda ja mis teid me selleks kasutame. Arengukava „hakkab tööle” siis, kui edasises elus sellest kokkuleppest ka kinni peetakse. Pühapäevast jalutuskäiku tehes võime ju sihitult ringi lonkida ja lasta end kellelgi teisel (nt rihma otsas koeral) juhtida ning ahvatlustel kallutada, aga õhtuks koju tahame ikka jõuda. Ainult koerast juhitud võime leida end ühtäkki näoli poris või rihmaga puu külge köidetuna. Kui vallas ei ole arengukava ehk oma kodanike kokkulepet, kuhu tahetakse jõuda ja mis teid pidi, või kui arengukava ei ole „tööle hakanud”, siis triivib kogu vald vaikselt sinnakanti, kuhu muud, nii välised kui sisemised jõud teda tõukavad-tõmbavad.

Arengukava koostamise kohustus on omavalitsustele seadusandlikult pandud „Kohaliku omavalitsuse korralduse seadusega”. Arengukava on seaduse tähenduses „omavalitsusüksuse pika- ja lühiajalise arengu eesmärgede määratlev ja nende elluviimise võimalusi kavandav dokument, mis tasakaalustatult arvestab majandusliku, sotsiaalse ja kultuurilise keskkonna ning looduskeskkonna arengu pikaajalisi suundumusi ja vajadusi ning on aluseks erinevate eluvaldkondade arengu integreerimisele ja koordineerimisele” (§ 37 lg 1). Arengukava on aluseks „valla- või linnaeelarve koostamisele; investeeringute kavandamisele ja nende jaoks rahaliste ja muude vahendite taotlemisele, sõltumata nende allikast; laenuvõtmisele, kapitalirendi kasutamisele ja võlakirjade emiteerimisele” (§ 37 lg 8).

Kes on kokku puutunud projektide elluviimisega ja toetuse taotlemisega, teab, et ilma arenguka-

vata ei anta toetust ei omavalitsusele ega kodanikeühendustele; enamgi veel – tegevused ja investeeringud, milleks toetust küsida, peavad arengukavas sisalduma eelisarendatavate ehk prioriteetsete valdkondadena.

Seega ei ole arengukava mitte niivõrd seadusandlik akt, pigem on see ühiskondlik kokkulepe oma valla arenguhuvide realiseerimiseks. Arengukava ei ole vaja mitte niivõrd seadusesätte täitmiseks, kuivõrd vallas elavate, kasvavate, õppivate ja töötavate kodanike tuleviku kindlustamiseks ja nendele kindlustunde andmiseks.

Kuidas arengukava tehakse?

Arengukava koostamise ja vajadusel muutmise algatab vallavolikogu, samuti on „Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse” järgi volikogu ainupädevuses arengukava vastuvõtmine ja selle muutmine (§ 22 lg 1). „Omavalitsusüksus korraldab avalike arutelude kaudu kõigi huvitatud isikute kaasamise arengukava koostamise protsessi ning tagab kehtestatud arengukava järgimise. Teade arengukava ja selle muutmise eelnõu avalikustamise kohta avaldatakse maakonnalehes ja valla- või linnavalitsuse veebilehel. Avaliku väljapaneku kestus ei või olla lühem kui kolm nädalat.” (§ 37 lg 5).

Arengukava koostamise protsess sisaldab tavaliselt mitmeid avalikke seminare ja koosolekuid, kuid põhiosa tööst tehakse temaatilistes töögruppides. Töögruppidega liitumiseks antakse võimalus kõigi huvigruppide esindajatele ja valla kodanikele. Vajadusel kaasatakse konsultante ja asjatundjaid. Kogu protsess kestab vähemalt viis-kuus kuud, tavaliselt kauemgi. Kuna arengukava peab andma tulevikusuunad lähemaks 10–15 aastaks, siis eeldab see tugevamat ja püsivamat kokkulepet kui valimisjärgne koalitsioonileping.

Tänapäeval kasutatakse arengukavade koostamisel enamasti strateegilise planeerimise visioonilise käsitluse metoodikat. Lühidalt tähendab see järgmist. Tulevikku suunatud visioon ehk tulevikunägemus on pilt sellest, kuhu me tahame välja jõuda (nt 10 või 15 aasta pärast). See on esmane ja oluline osa meie arengukava kokkuleppest. Vastavalt kokkulepitud tulevikunägemusele ja meie praeguse olukorra põhjalikule analüüsile leitakse (või luuakse) need teed ja rajad, mida mööda soovitud olukorrani jõuda. Sise- ja väliskeskkonnast lähtuvalt kavandatakse valla areng selliselt, et ära kasutada meie tugevaid külgi ja

ja suurendada võimalusi, samal ajal vähendades meie nõrkade külgede mõju ja püüdes vältida varitsevaid ohte.

Kuidas saab igaüks meist juba praegu arengukava koostamisele kaasa aidata?

Igaüks meist saab juba täna mõelda sellele, millisena ta tahab näha Ambla valda 10–15 aasta pärast. Roheline, haljendav? Matka- ja suusarajad, seenemetsad? Tööstus, tootmisangarid, transiid? Suur liiklussõlm, pubid-restaurantid, ostukeskused? Turistid, kasiinod, ööklubid? Noored pered ja lapsed, mänguväljakud, koolid? Paar pensionäri külateel? Korrusmajad ja korteriasukad? Hajaasustus, külad oma lipuväljaku ja kiigega? Laulupidu, ooperifestival, moodsa kunsti galerii? Jne, jne.

Kas tundub asjatu unistamisena? Visioon ongi mingis mõttes unistus, tulevikunägemus ei tekigi ilma unistamata, unistades ei tohigi mõelda sellele, kust raha hankida ning et seda nagunii ju ei ole... Mõtle parem sellele, kas Sa tahad, et Sinu lapsed ja lapselapsed 15 aasta pärast Ambla vallas elaksid, ja millist elu Sa neile siin tahad?

Kogu valla tulevikunägemus on kokkulepe, mis sünnib vestlustes, aruteludes, läbirääkimistes kodanikeühenduste, ettevõtete, valla allasutuste ja vallakodanike osavõtul. Kuna huvid ja nägemused võivad osutuda vägagi erinevateks ja ükski tulemus ei saa korraga kõiki rahuldada, siis on ühise nägemuse kujundamiseks paratamatult vaja teha valikuid ja leida huvide tasakaal. Kas tahame, et meie vald oleks meile endile hea, ilus ja rahulik koht elamiseks ja töötamiseks, või tahame, et meie vald oleks eelkõige atraktiivne külastuspaik turistidele-läbisõitjatele, kelle siinviimine meile tööd ja teenistust annab – paljudel juhtudel tuleb valida, millist rada mööda edasi minna.

Arengukava koostamisel ootan alanud aastal kõigi valla tulevikust huvitatud kodanike aktiivset kaasalöömist. Arengukava ei saa osta valmis kujul ega tellida konsultatsioonifirmast – kui arengukava koostamisel ei osale kohalikud inimesed, ei hakka see ka edaspidi tööle.

Hea võimalus oma mõtete avaldamiseks on ka Ambla Vallaleht.

Merike Koov, Ambla valla arendusnõunik

Toetused alustavatele ettevõtjatele

Oma äriaga alustamisel tekkivate küsimuste osas saab abi Järvamaa Arenduskeskusest, aitame:

- läbi mõelda põhilised teemad, mida tuleb arvesse võtta ja aitame hinnata teie ettevõtlusalaseid teadmisi enne, kui alustate tööd oma äriplaani-ga. See aitab omakorda prioriteete seada, millistes valdkondades on vajalik kõigepealt tööd tege-ma hakata
- läbi töötada põhilised valdkonnad, mida arves-tada oma äriplaani kirjutamisel
- läbi viia eelhindamise, andes konkreetseid tege-vusjuhiseid puuduste kõrvaldamiseks
- toetame ja julgustame teid oma äriplaani ellu viima.

Konsultatsioonid abivajajatele on tasuta.

Alustavatel ettevõtjatel on võimalik taotleda starditoetust Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuselt. Starditoetus on jaotatud kaheks erineva suunit-lusega toetuseks:

Kasvutoetus on mõeldud kiiret arengut planeeriva ettevõtte käivitamiseks. Eesmärk on toetada eksportivate elujõuliste alustavate ettevõtete loomist ja arengut. Toetuse maksimaalne suurus on 160 000 krooni eeldusel, et ettevõtte prognoosib järgneva kolme aasta keskmiseks aastaseks

müügituluks vähemalt 500 000 krooni.

Alustamistoetus on mõeldud väikeettevõtete loomiseks, millised tingimata ei pea omama suurt kasvupotentsiaali, kuid millised prognoosivad stabiilset käivet ja omavad kindlat turgu, aidates sellega kaasa töökohtade loomisele maa-konnas. Toetuse maksimaalne suurus on 50 000 krooni.

Kui ettevõtlustoetuste saamine tundub kohutav bürokraatia ja segane süsteem olevat ja tegelikult ei teagi, mille kõige jaoks ja kas üldse mingit toetust oleks võimalik saada? Ning lisaks on ettevõtjana veel terve rida küsimusi, millele ei oska kusagilt vastuseid leida, siis tul-ge meie juurde konsultatsioonile. Aitame Teid sellest sasipuntrast välja. Konsultatsioonija-palume eelnevalt registreerida tel 385 2365.

Heaks abimeheks on kodulehekülg

www.aktiva.ee

Starditoetust on aastate jooksul taotlenud 44 Järvamaa inimest, nende hulgas on Ambla val-last olnud ainult 1 taotleja, kelle taotlus läks esi-tamisele eelmisel kuul.

Toetused tegutsevale ettevõtjale vt lk 8

Saima Piisner, SA Järvamaa Arenduskeskuse et-tevõtluskonsultant, saimajak@hotmail.ee 385 2365

TÄHELEPANU

Ambla vallavolikogu on mitmeid aastaid tunnustanud valla kodanikke, kelle tubli töö on aidanud valda arendada ja edasi viia. Tunnustuse on pälvinud inimesed väga mitmelt elualalt. Nende hulgas on olnud omavalitsuse taastajaid, ametnikke, kultuuritöötajaid, põllumehi. Igapäevaselt tegutseb meie ümber palju inimesi, kes annavad endast rohkem kui seda nõuaks otseselt nende amet. Nad on võtnud endale lisakohustusi või siis teevad oma asja nii põhjalikult, et peaksid selle eest pälvima tunnust. Sageli aga olemegi just tunnustamisega kitsid. Teenetemärgiga austamine ongi üks võimalus neid inimesi tähele panna, meele pidada ja nendele uut indu sisendada!

Ambla Vallavolikogu ootab Ambla valla Teenetemärgi kandidaate 19.jaanuariks 2006. a.

Kandidaate võivad esitada kõik vallaelanikud, kodanikeühendused, organisatsioonid ja ettevõtted. Valiku kandidaatide hulgast langetab Ambla Vallavolikogu oma 26. jaanuari istungil.

Vello Teor volikogu esimees

ÕNNITLEME SÜNNIPÄEVALAPSI

LEIDA AASA	16.01	88
MARTA ARME	28.01	88
ARNOLD KOKK	28.01	86
ELMA-SINAIDA MÖLDER	02.01	85
ALISE-MARIE RÜNK	18.01	85
ERNA-IRENE TARMU	19.01	83
MIRALDA LEMMING	08.01	81
NINA EROKHINA	01.01	80
ANNA KALAMÄGI	07.01	80
ÕIE LILLEPÄRG	13.01	79
ÕIELA EHANDI	14.01	79
VASSILI VOLKOV	25.01	78
ALORA VARINURM	29.01	78
ILSE KRUUSE	02.01	76
HEINO LEMMING	29.01	76
RITA ALJAMAA	29.01	75
ENNE-VALVE SELGE	23.01	74
VÄINO-LEMBIT SMIRNOV	03.01	73
MILVI KASE	14.01	73
VILMA LIIVLAID	21.01	73
ILMI KALAMANN	23.01	73
ENDLA ÕUN	26.01	73
ANNA PILV	13.01	72
ELLEN VESTUNG	02.01	71
ENDEL TEOR	07.01	71
STEFAN KRASSAVIN	05.01	70
ANTONINA AUSMA	15.01	70
ARNO RODIMA	28.01	70

Toetused tegutsevatele ettevõtjatele

Tegutsevatel ettevõtjatel on võimalik taotleda Ettevõtluse Arendamise Sihtasutusest hetkel järgmisi toetuseid:

Koolitustoetus eesmärk on toetada ettevõtjate ja ettevõtetes töötavate inimeste täiend- ja ümberõpet, et säiliks või kasvaks töötajate konkurentsivõime tööturul, areneks ettevõtlikkus, kujuneksid tingimused uute töökohtade tekkeks ning suureneks inimeste võimekus teadus- ja arendustegevuse ning tehnoloogia arendamise valdkonnas. Toetuse suurus on minimaalselt 3 000 krooni ja maksimaalne määr puudub.

Nõustamistoetus toetab ettevõtjate kasvu ja uute töökohtade loomist, pakkudes ettevõtluks vajalikku oskusteavet ja aidates ettevõtjaid uute turgude leidmisel. Toetuse suurus on minimaalselt 5 000 krooni ja maksimaalselt kuni 200 000 krooni.

Täpsem info EAS koduleheküljelt: www.eas.ee
Oleme abistanud koolitustoetust taotleda aastate jooksul 59 ja nõustamistoetust 12 Järvamaa ettevõtjal, nende seas ei ole olnud Ambla valla ettevõtjaid.

Saima Piisner SA Järvamaa Arenduskeskuse ettevõtluskonsultant
saimajak@hotmail.ee tel 385 2365

TEADE!

Ambla vallavalitsus müüb avalikul enampakkumisel 27. jaanuaril 2006. a kell 13.00 Ambla Vallavalitsuse saalis:

- 1. Sõiduauto VAZ 21074 (reg märk 035 AJH) alghinnaga 4000.- krooni**
- 2. Sõiduauto VAZ 21043 (reg märk 292 AIS) alghinnaga 2500.- krooni**

Enampakkumise osavõtumaks 100.- krooni (iga auto kohta eraldi) tasuda hiljemalt 25. jaanuariks 2006. a Ambla vallavalitsuse kassasse või arveldusarvele 1120105842 Hansapangas.

Sõiduautodega saab tutvuda Ambla valla kodulehel www.ambla.ee või eelnevalt kokku leppides telefonil 516 7875.

Andrus Mikson